

NIMI	Richard Villems
TEADUSALA	Biofüüsika
UURIMISTÖÖ PEASUUNAD	Molekulaarbioloogia, molekulaarevolutsioon, populatsioonigeneetika
VALIMISAEG	25. november 1987
AKADEEMIA OSAKOND	Astronoomia ja füüsika osakond
KONTAKTANDMED	Eesti biokeskus Riia 23, 51010 TARTU Telefon: 737 5064 E-post: rvillems@ebc.ee
SÜNNIAEG ja -KOHT	28. novembril 1944 Pärnus
TÖÖKOHT	Tartu ülikooli molekulaar- ja rakubioloogia instituut, arheogeneetika professor (alates 2004) Tartu ülikooli genoomika instituut, Eesti biokeskus, populatsioonigeneetika professor (alates 2021)
HARIDUS	1962 Pärnu 2. keskkool 1968 Tartu ülikool
TEADUSKRAAD	1972 meditsiinikandidaat (biokeemia) Tartu ülikooli juures, teema: <i>”Исследование структуры 5S рибосомной рибонуклеиновой кислоты из животных объектов”</i> 1984 bioloogiadoktor (molekulaarbioloogia) Moskva riikliku ülikooli juures, teema: <i>”Субрибосомные рибонуклеопротеидные комплексы и их свойства”</i>
TEENISTUSKÄIK	1968 arst Tallinna sadamahaiglas, Pärnu linnahaiglas 1968–1971 Tartu ülikooli aspirant 1970–1971 Tartu ülikooli biokeemia kateedri nooremteadur 1971–1976 Tartu ülikooli sekretoorsete protsesside biokeemia laboratooriumi nooremteadur 1976–1977 samas vanemteadur 1977–1980 Eesti TA füüsika instituudi vanemteadur 1980–1986 Eesti TA keemilise ja bioloogilise füüsika instituudi vanemteadur, peateadur 1986–2014 Eesti biokeskuse direktor 1987–2004 Tartu ülikooli molekulaargeneetika professor 1994–1999 Eesti TA asepresident, astronoomia ja füüsika osakonna juhataja 2004–2014 Eesti TA president 2004–... TÜ molekulaar- ja rakubioloogia instituudi arheogeneetika professor 2014–2020 Eesti biokeskuse (alates 2018 genoomika instituudi) juhtivteadur 2021–... TÜ genoomika instituudi populatsioonigeneetika professor

TUNNUSTUSED

1980 Riigi teaduspreemia
1989 Rootsi kuningliku teaduste akadeemia välisliige
1994 Erfurti teaduste akadeemia liige
1994 Eesti teaduste akadeemia medal
1998 Valgetähe III klassi teenetemärk
2000 Tartu linna aukodanik
2000 Soome teaduste akadeemia välisliige
2005 Läti teaduste akadeemia välisliige
2006 Leedu teaduste akadeemia välisliige
2006 Valgetähe II klassi teenetemärk
2012 Bashkortostani Vabariigi teaduste akadeemia välisliige
2013 Eesti inimesegeneetika ühingu elutööpreemia „Elutöö geneetikuna“
2017 Eesti Vabariigi teaduspreemia (uurimisrühma juht)
2020 Eesti Vabariigi teaduspreemia, elutööpreemia

TEADUS- ORGANISATSIOONILINE ja ADMINISTRATIIVNE TEGEVUS

EESTIS:
TÜ nõukogu liige
TÜ molekulaar- ja rakubioloogia instituudi nõukogu liige
Teadus- ja Arendusnõukogu liige (1995–2001, 2004–2014)
EL 6. Raamprogrammi nõunik teadusprioriteetide alal (2002–2006)

MUJAL:

1989 Rootsi kuningliku teaduste akadeemia välisliige
1989 *Human Genome Organisation* liige

TEGEVUS TEADUSLIKE VÄLJAANNETE TOIMETUSTES

EESTIS:
Ajakirja *Akadeemia* toimetuskolleegiumi liige

MUJAL: -

JUHENDAMISEL KAITSTUD VÄITEKIRJAD

DOKTORITÖÖD (nimi, aasta, töö pealkiri, kus kaitstud):

Rootsi, S. 2004. Human Y-Chromosomal Variation in European Populations. Tartu Ülikool.

Tambets, K. 2004. Towards the understanding of post-glacial spread of human mitochondrial DNA haplogroups in Europe and beyond: a phylogeographic study. Tartu Ülikool

Metspalu, M. 2005. Through the Course of Prehistory in India: Tracing the MtDNA Trail. (kaasjuhendaja T. Kivisild). Tartu Ülikool.

Da Silva, A.P.R. 2007. (kaasjuh. Antonio Brehm). Phylogenetic structure of Guinea-Bissau ethnic groups for mitochondrial DNA and Y chromosome genetic systems. Universidade da Madeira

Adojaan, M. 2009. (kaasjuh. Mart Ustav). Molecular variation of HIV-1 and the use of this knowledge in vaccine development. Tartu Ülikool

Jeran, N. 2010. (kaasjuh. Pavao Rudan). Genetic diversity and structure of eastern Adriatic islanders revealed by mitochondrial DNA analysis. University of Zagreb

Balanovsky, O. P. 2012. (kaasjuh. Nikolay K Yankovsky). Variability of gene pool in space and time, data synthesis, genogeography, mitochondrial DNA and Y chromosome. Medical Genetics Center of the Russian AMS

Järve, M. 2012. (kaasjuh. Siiri Rootsi). Different Genetic Perspectives on Human History in Europe and the Caucasus: the stories told by uniparental and autosomal markers. Tartu Ülikool

Hudjašov, G. 2013. (kaasjuh. Toomas Kivisild). Maps of mitochondrial DNA, Y-chromosome and tyrosinase variation in Eurasian and Oceanian populations. Tartu Ülikool

Basu Mallick, C. 2015. (kaasjuh. Toomas Kivisild). Genetics of adaptive traits and gender-specific demographic processes in South Asian populations (Adaptatiivsete tunnuste geneetika ja soo-spetsiifilised demograafilised protsessid Lõuna-Aasia populatsioonides). Tartu Ülikool.

Basu Mallick, C. 2015. (kaasjuh. Toomas Kivisild). Genetics of adaptive traits and gender-specific demographic processes in South Asian populations (Adaptatiivsete tunnuste geneetika ja soo-spetsiifilised demograafilised protsessid Lõuna-Aasia populatsioonides). Tartu Ülikool.

Ilumäe, A.-M. 2019. (kaasjuh. Kristiina Tambets, Siiri Rootsi). Genetic history of the Uralic-speaking peoples as seen through the paternal haplogroup N and autosomal variation of northern Eurasians (Uurali rahvaste geneetiline ajalugu läbi isaliini N ja autosoomse varieeruvuse prisma). Tartu Ülikool.

Pennarun, E. 2019. (juh) Richard Villems; Mait Metspalu. Meandering along the mtDNA phylogeny; causerie and digression about what it can tell us about human migrations (Uidades mtDNA fiilogeneesi radadel; essee väikeste kõrvalepõigetega sellest, mida see meile inimese migratsioonidest kõnelda võib), Tartu Ülikool.

Post, H. 2020. (juh) Richard Villems; Siiri Rootsi. Overview of the phylogeny and phylogeography of the Y-chromosomal haplogroup N in northern Eurasia and case studies of two linguistically exceptional populations of Europe - Hungarians and Kalmyks (Ülevaade Põhja-Euraasias laialt levinud Y-kromosoomaalse haplogrupi N fülogeneesist ja fülogeograafiast ning Euroopa kahe keeleliselt erandliku rahva - ungarlaste ja kalmõkkide - populatsiooniuuringud). Tartu Ülikool.

Ajai Kumar Pathak, 2021, (juh) Richard Villems; Gyaneshwer Chaubey, Delineating genetic ancestries of people of the Indus Valley, Parsis, Indian Jews and Tharu tribe (Induse jõe oru inimeste, porside, India juutide ja Tharu hõimu geneetilise põlvnemise piiritlemine), Tartu Ülikool.

MAGISTRITÖÖD (ainult juhendatute arv): 9

PUBLIKATSIOONID

TEADUSARTIKLID üldarv ~ 200 (ETIS)

